

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

64. Comparantur in genere deliberatiuo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

οὐδ' ἐν τῷ πρότερον πρὸς Δαμ. καὶ τὴν Ἐχάτην
ἔγραψε ἀπολόγητον; &c.

Qui tantum abest, ut Graecus sit, Graecisve
ullo modo coniunctus, ut nec inter barbaros
sit honesto loco natus, sed perditus Macedo,
vade frugi mancipium olim nullum emi potuit.

At qua extrema contumelia abstinere? Agit
contra eos, qui Philippum, quasi regem Athe-
nienfibus coniunctum, & benevolam stude-
bant defendere. Bene opinor comparabuntur,
quae habet Tullius de Luc. Antonio, qui se pa-
tronum populi Romani appellabat. Haec enim
aque grauius, & mordacius.

CICERO.

Atqui illum quiaque & triginta Tribus
patronum adoptarunt, rursus reclamatis? Aspi-
cite a sinistra illam equestrem statuam in auro
tamquam in qua, quid inscriptum est? *Quinque, &
triginta Tribus Patrono P. R.* Igitur est patronus
L. Antonius? malam quidem illi pestem, cla-
mori enim vestro, non modò hic latro, quem
clientem habere nemo vellet; &c. O impuden-
tiam incredibilem, tantumne sibi sumptit, quia
Myrafi in illo Thracem iugulauit familia-
rem suam? Quoniam modo istum ferre posse-
mus, si in hoc foro, vobis spectantibus, depug-
nasset?

(Et propudium illud) & portentum L. An-
tonius, in hunc odium omnium hominum, vel
etiam, si dii oderunt, quos oportet, omnium
Deorum.

Et de Antonio, & Dolabella:
Nam duo haec capita nata sunt post homi-
nes natos, spurcissima, & reterrima. Dolabel-
la, & Antonius. Deinde: Ecce tibi geminum in
scelere par, in iustitiam, in auditum, ferum, bar-
barum.

Mitto infinita similia, quae ex Philippicis, &
Orat. in Pisonem, in Clodium, in Vatinius, in
Verrem afferri possunt, quae si comparentur,
inuenies duos summos Oratores in eo conue-
nire: quod Cicero aequè felix, & concisa acri-
monta, ubi modo vult, habeat, ac Demosthe-
nes, imò superet, ut in istis, quibus nihil exci-
tatius aculeatum.

Vxor generi, nouerca filij, filia pellex. Sed in eo
Demosthenem antecessit, quod ubi placet illi
aliquem comicè insectari, summa ingenij fe-
stinitate, gratia, hilaritate faciat: ut ex ijs quae
in Pisonem allata, facile est colligere. Vbi ve-
rò in grauioribus factis, post res narratas, ad il-
las exclamationum faces venit, iam nò compa-

ret Demosthenes, tunc planè Tullius videtur
incendium omnia deuorans: aequè promptum
esse, vibratis fulminibus obfistere, ac tanto e-
loquentia: ponderis summa vi ruenti sese o hij-
cere.

N N.

a Hanc idè orationem cum aliquot alijs, Demo-
sthenis esse negat Dionysius Halicarnass. sed cum
nullis certis argumentis probet, non usquequaque
illi credendum rectè animaduertit Photius in bi-
blioth. p. 1. 467. Nam & alij eodem, ac ille iure, ora-
tiones contra Aeschinem, & Mitaliam reperiunt, styli
scilicet diuersitate commoti, quibus tamen nulla
habetur fides. Certè Demosthenis esse, non obscure
innuit idem Photius p. 4. 6. edit. Pauli stephani.

b Hoc sanè exordium valde Demosthenicum est,
caetera si qua videbantur imbecilliora, fortuna as-
con. modata cenjet Photius: nam in eodem praelio ad
Charoneam, ubi illi qui laudantur, cecubuerunt,
Demosthenes abiecto clypeo fugiens, cum chalybium
rubus retinisset, clamauit (αἶψα.

c Hunc laudandi morem sui temporibus contem-
ptum indicat Lucianus in Encomio Demosthenis:
μηδ' αὖτε ἐν προκίετο ἰσχυρομυατῶν δὴ δὴ π. 841.

d Bellum, & hostium immanitas praclare à Cicero
exaggeratur, quod mors virorum apparatus glo-
riosus. Hoc Demosthenes, quod erat maximè neces-
sarium, praetermisit.

Comparantur in genere deliberatio.

C A P V T XLIV.

AGe nunc expendamus, vter plus in suasio-
nibus, & diluasionibus habet vehementiæ,
& ponderis: pares inter se causas conferemus.
Suadet Demosthenes bellum in Philippum
Regem, oppressorem Graecae libertatis: M.
Tullius in Antonium Consulem, Romanæ
reipublicæ vexatorem. Quibus vterque ratio-
nibus videamus. Obtendunt in genere turpi-
tudinem, periculum, & rationem a ueritate. Ho-
cos turpitudinis capiunt ex circumstantijs per-
sonarum. Turpissimum scilicet, & indignissi-
mum; Athenienses Philippo, Populum Roma-
num Antonio cedere. Vterque indignitatem
personarum acriter exaggerat.

DEMOSTHENES.

Maximè his rebus, quae superius sunt allata,
ex Philipp. 3.

F

Orat.

Plenus &
hoc genero-
so sapu Ci-
cero. sed
pugnat ala-
crius, &
gratiam
quandam
habet hor-
rori mix-
tam

Philip 14.
Heroica
iracundia
emissiones
in Cicero.

Discrimen
Demosth. &
Cicero in
inuict.

Pro Cluen-
tio,

Ολεβρός Μακεδόν, ὅθεν οὐδὲ ἀνδραποδομ
σπυδαῖον εὐδὲν ἦν πρότερον περιουσία. Καὶ πὶ τ
ἐσχάτης βίβης ἀπολείπει.

Non Græcus, inquit, est, sed barbarus, sed
perditus Macedo, ex ea gente ortus, è qua, ne
frugi quidem mancipium emi potest. Nunc
tamen ad summum venit contumelie.

Deinde narrat res, quas cepit, honores,
quos Atheniensibus præcipuit, &c. id genus.
Cicero in hac re nihilo inferior, quoties de in-
dignitate Antoniorum, qui republicam dila-
pidant, loquitur, vibrat, fulminat.

CICERO.

Est igitur populo Romano, victori omniū
gentium, omne certamen cum percussore, cum
lacione, cum Spartaco (& de eius crudelitate,
iure pertimescenda.) Nullus ei ludus videtur
esse iucundior, quam cruor, quam cedes, quam
ante oculos trucidatio civium. Non est vobis
res, Quirites, cum scelerato homine, atque ne-
fario, sed cum immani, tetraque bellua: quæ,
quoniam in foveam incidit, obruat: si enim
hinc emiseris, nullius supplicij crudelitas erit
recusanda.

Philipp. 4.

Et de Lucio Antonio.

Ille autem ex mirillone dux, ex gladiato-
re Imperator, quas fecit strages, vbi cunq; po-
suit vestigium? Cædit greges armentorum re-
liquique pecoris, quodcumque nactus est;
epulantur milites, ipse autem se, vt fratrem i-
miretur, obruit vino: vastantur agri, diripiun-
tur villæ, matres familias, virgines, pueri in-
genui abripiuntur, militibus traduntur.

Philipp. 5.

Et de Marco.

Brundisij fortissimos viros, ciues optimos
iugulari iussit, quorum ante pedes eius mori-
entium sanguine os vxoris respersum esse cõ-
stat, &c. similia infinita, maxime verò Philip-
pica 7. vbi singularia quæque Antonij contra
temp. facta disecit, quæ Demosthenes in totis
Olynthiacis, & Philippicis, non adæquat.

Olynth. 1.
n. 8. 9.

Vterque postea, vt vleiscendos, non autem
formidandos hostes ostendat, vehementer eo-
rum potentiam extenuat. Et Demosthenes
quidem initio Olynthiaca secunda, vbi Phi-
lippum hominem, & tenuem, & contemptum,
sola Atheniensium socordia creuisse o.

stendit, hunc illi fortunæ affla-
tur, non fore diutur-
num, ait.

DEMOSTHENES.

Εγὼ μὲν γὰρ, ὡς ἄνθρωπος Ἀθηνῶν, σφόδρα ἀντὶ
ἡγοῦμαι ὅτι αὐτὸς φοβερόν ἐστι τὸ Φίλιππον, καὶ
δαυμάτιον, εἰ τὰ δέχεται πρόσθιντα ἐπὶ τὴν αἰ-
τὴν ἀσχημένον ἢ θανάτου καὶ σκοπῶν, ἐνέστω
τὴν βίημι λέγει ἐπὶ θανάτου τὸ κατὰ τὴν ἑσπερίαν
Philipp. 1. n. 12. Μὴ γὰρ ὡς θεῶν νομίζετε ἐκείνῳ
τὰ παρόντα πεπενηνῶς πράγματα ἀδύνατα
εἶναι, ἀλλὰ καὶ μισοῖ τις ἐκείνον καὶ δέει, ὡς ἄνθρωπος Ἀθη-
νῶν, καὶ φρονεῖ, καὶ τῶν πάντων δοκούντων εἶναι
ἐχθρὸν αὐτῷ.

Nolite enim putare, illi, tanquam Deo fixas
esse res presentes, & immortales, sed & odit
eum aliquis, & timer, viri Atheniensis, & in-
videt etiam ex ijs, qui nunc illi summa fami-
liaritate implicati esse videntur.

Hæc quidem graui, sed nimis remissa: quæ
tò efficacius Cicero!

CICERO.

Ac maioribus quidem vestris, Quirites, cū
eo hostes erat, qui haberet tempus curiam,
ænarium, contentum: & concordiam ciuium,
rationem aliquam, si res ita tulisset, pacis, &
fœderis. Hic vester hostis: republicam ve-
stram oppugnat, ipse habet nullam: Senatūque
hoc est, orbis terre consilium publicum: nul-
lum habet: Ætarium vestrum exhausit, suum
non habet. Pacis verò, quæ potest cum eo esse
ratio, in quo incredibilis crudelitas, fides nul-
la!

Deinde, Nam quod se similem Catilina
esse gloriari solet, scelere par est illi: belli in-
dustria inferior. Hæc de persona hostium, in
quibus semper apparebit Tullius grauior in-
uolunt, & magis aculeatas.

Vterque cum videret animos ad bellum an-
tea paratos, paulatim hebescere, atque infrin-
gi paribus ferme rationibus sollicitat, & pri-
uorum consilio eorum memoria incendit, à
quibus recedere sine dedecore respub. non po-
test. Tractat hunc locum Demosthenes Olyn-
thiac. 3. num. 6. 7. 8. 9. vbi testificat memoriam
eorum omnium, quæ iam in Philippum
decreta erant, quæ sine dedecore
inconstantia à grauissimo
consilio negligi non
possunt.

D.E.

DEMOSTHENES.

Μεμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἀπὸ γυῖνου
ἐλάττωσθε τὸν ἐμὸν θυμὸν, ἐπεὶ ἔστιν ἡ τέταρτος ἐ-
πίσημος πόλεμος ἡμεῶν παρὰ τοῖς ἑλλησπο-
ντίοις, ὃν οὐκ ἔστιν ἔτι παλιότατον, τότε τοῖς ἡμε-
τέροις ἡμεῖς Μακεδονίαν πολλὴν ἔλαττον καὶ ῥο-
υβέειν ἠενόμενον παρὰ ἡμῖν, ἐξ ἧς ἔσται τε πα-
ρακοιλία τελέσει καὶ ἔλεος, &c. quae commemo-
rat, belli apparatus in Philippum enume-
rans. Deinde concludit, num. 2.

Τὴ δὲ ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν
βοηθεῖν ἐρρωμέεισθε καὶ προθύμιας, ἐγὼ μὲν οὐχ
ὄρω, ἡ ἡμεῖς γὰρ περιστάσις ἐν ἡμέας ἀσχύνης, εἰ
καταφύμεθα ἢ τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φό-
βον, ὃ εἶδες Ἀθηναῖοι, μὴ εἶδον ὄρω.

Quid restat igitur, viri Athenienses, nisi ut
succurramus robustè, & alacriter. Ego certè
non video: nam praeterquam vobis, si a rebus
gerendis semel desiteritis, dedecus impendet
infamiae, mecum etiam, viri Athenienses, non
mediocres animadverto.

Qui Ciceronem legerit, Philippicà septi-
ma, statim post initium, vbi plenè bellum sua-
det, inueniet rationibus atque densum, & pug-
nacem, sed plus habere caloris, & aculeorum.

CICERO.

Cur igitur pacem nolo? quia turpis est, quia
periculosa, quia esse non potest. Hæc latinicè,
mox singula persequitur.

Quid est inconstantia, mobilitate, leuitate,
cum singulis hominibus, tum verò vniuerso
senatu turpius? Quid porro inconstantius? quàm
quem modò hostem, non verbo, sed te multis
decretis iudicatis, cum hoc pace velle subito
coniungit?

Deinde purè dicta decreta Senatus, de Ca-
sare, de Bruto, de Hirtio subiungit, in quibus
tot vibrantur validæ rationes, & addit:

Quid cum delectus haberi tota Italia in-
stitis, cum vacationes omnes sustulistis? tum il-
le hostis non est iudicatus. Armatorum officina
in vrbe videtis: milites cum gladijs sequun-
tur Consulè: omnes sine vlla reculatione,
summo etiam studio nomina dant: parent au-
toritati vestræ: non est iudicatus hostis An-
tonius? At legatos misimus? heu me miserum!
quid (& cæt.)

Deinde grauissimè confutat, mox concludit

longè vehementius, quàm Demosthenes.
Retinenda igitur nobis constantia, graui-
tas, perseverantia, repetenda est vetus illa fe-
ueritas: siquidem auctoritas Senatus, decus,
honestatem, laudem, dignitatemque deside-
rat, quibus rebus caruit hic Ordo nimium diu.
Sed erat tunc excusatio oppressis, misera illa
quidem, sed tamen iusta: nunc nulla est. (Et
illud,) Quod si non possumus facere, dicam,
quod dignum est Senatore, & Romano, mori-
amur.

Duo sunt ex vehementissimis ad incitan-
dum locis, Olynthiaca tertia, & Philippicà pri-
ma, vbi Demosthenes canit quodammodo
classicum.

DEMOSTHENES.

Τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες Ἀ-
θηναῖοι, τὴν παρόντην βελτίω ζητᾶτε, ἢ πότε
ἀδελφοὶ πράξετε, εἰ μὴ τῷ οὐχ ἅπαντα ἢ ἡμῶν τὰ
χωρὶά προέληφεν ἄνθρωπος, εἰ δὲ ταύτης κί-
ριος χεῖρας γενήσεται, πάντων ἀσχυρία πεισό-
μεθα, οὐχ οὐδὲ εἰ πολεμήσεται, ἐτοίμως σάξην ὑ-
πισχυόμεθα, ὅσοι ἴδον πολιορκεῖται: ὅσοι ἐχ-
θρὸς, ὅσοι ἐχθρὸν τὰ ἡμέτερα, οὐ βάλῃσθε, οὐχ ὅ-
τι ἀνείποις, ἀλλὰ πρὸς θεῶν ἅπαντα ταῦτα
ἐάσαυτες, καὶ μόνον ἐχί συχετασχευάσαυτες
αὐτῶν, τότε τοὺς ἀντίς οἱ τίτες ἐστὶ τῶν, ζητή-
σομεν.

Quod enim tempus, quamue occasionem,
Athenienses, meliorem hac quaeritis aut qua-
do ea, quæ fieri debent, agetis? Nonne omnia
vobis homo loca praeripuit? Quid et si hac ter-
ra potietur, rem flagitiosissimam patiemur?
Nonne quibus, si bellum gerent, stenuè nos
opitulaturos pollicebamur, hic nunc bello pe-
tuntur? nonne hostis est? non vestra tenet? non
barbarus? non, quod quisque mali dixerit? Sed
peti Deum immortalem, si hæc omnia relique-
rimus, & ei tantum non ad ea obtinenda, ope-
ram nauauerimus, tum auctores harum rerum,
qui sint, quaeremus?

Philippicà verò prima, numer. 39. Οὐκ
ἐκλεησόμεθα, ὅσοι ἐκλεῖον αὐτοὶ μέγιστοι γέτινι-
στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον:
ὅσοι ἐπὶ τὴν ἐκείνην πεισόμεθα, ποῖ δὲ
προσορμούμεθα: ἢ πρὸς τίς, εὐρήσει τὰ
σαδρά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνων
πραγμάτων, αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἀνὲρ ἔπιχει
ρεῖμεν.

Ciceronis
oratio vehe-
mentis &
densa.

num. 22.
Quatuor-
torque in
adhortatio-
nibus.
Demosth.
adhortatio
ad bellum
vehementi-

ῥῶμιον μὲν τῆς χάριτος οἶκος, λοιδορῶμεν
τῶν ἀκούοντες, ἢ ἀπειρομένων ἀλλήλους, τῶν λε-
γόντων, οὐδὲ πῶς ἑαυτὸν ἡμῶν οὐ μὴ γένηται τῶν
δεόντων, ὅπου γὰρ ἀνδραγαθία, μὲν τὴν πόλει
σωσασαλή, καὶ μὴ πῶτα παρῆ, ἢ τὸ τὸ Θε-
ῶν ἐπιπέσει, καὶ τὸ τὸ τῆς σωτηρίας ἕτερον,
&c.

Demosth.
classicum
canit.

Non egrediemur, non exhibemus ipsi parte
saltem aliqua domesticorum militum, nunc
si quidem id prius factum non est? non ditio-
nem eius classe innademus! An quo appelle-
mus? roget aliquis; inueniet, ac deprehendet
labefactatas res illius, Athenienses, ipsum bel-
lum modo aggrediamur. Verū, si domi sedebi-
mus, conuiciantes audituri, & criminantes in-
ter se oratores, non fieri vlla ratione potest,
ut quicquam ritē conficiamus. Nam, ut mea
quidem fert opinio, quacumque pars aliqua ci-
uitatis ablegabitur, et si tota minime aduerit,
Deorum tamen fauor, & fortuna nobiscum
pugnat: (&c.) Tum quod de libertate obiter
tangit Philippica 3.

C. I. C. E. R. O.

Cicero ad 1. (Cum his comparari possunt, quae habet
hor etis nre Cicero Philipp 7.

Si pace fieri volumus, bellum gerendum est;
si bellum omittimus, pace nunquam fruemur.
Et quodnam principium pietatis, libertatis ca-
pellenda? An cum illi omne necessarium, & fata-
lem penē casum, non tulerimus, hunc feremus
voluntarium? Tota Italia desiderio libertatis
exarsit: seruire diutius non potest ciuitas: se-
rius populo Romano hunc vestitum, atque
arma dedimus, quā ab eo flagitari sumus. Mag-
na quidem nos spe, & prope explorata liber-
tatis caussam suscepimus. Et non in spiritu vita-
e sed ea nulla est omnino seruienti. Omnes
enim nationes seruitutem ferre possunt; no-
stra ciuitas non potest: si immortalitas conse-
queretur praesentis periculi fugam, tamen eo
magis ea fugienda esse videtur; quod diu-
tius esset seruitus. Cum verō dies, & no-
ctes, omnia nos denique facta circumstent, nō
est viri, minimeque Romani, dubitare, eū spi-
ritum, quem naturae quis debeat, patriae red-
dere. Concurritur vndique ad commune in-
cendium. (&c.)

Cicero, no-
cat ad inē
diuines in-
guendum.
Dicitur: om-
nia iam ar-
dere.

(Et quod Demosthenes de fauore Deorum
subiunxit, hic plenus;
Sine prodigijs, atque portentis, Dij immor-
sales nobis futura praedicunt: ita sunt aperte

denuntiata, ut, & illi poena, & libertas nobis
appropinquet.

Incumbite, Quirites, in eam caussam, ut fa-
citis: nunquam inter Senatum, & vos, maior
in vlla caussa fuit: nunquam tam vehementer
cum Senatu consciati fuistis: nec mi. um agi-
tur enim, non qua conditione victuri, sed vic-
tutine simus; an cum supplicio, ignominia-
que morituri. Et Non est vobis res, Quirites,
cum scelerato homine, atque nefario, sed cum
immani, tetraque bellua: quae quoniam in fo-
ueam incidit, obruat.

Et quoniam est vehementia, nisi ista est: que
facet: quod incendium? Demosthenis quidem
fulgura (quando Cassio Longino ita libuit cō-
parare) volant, & euascent: at Latini Orato-
ris ignes ardent, & cresunt in immensum.

Uterque deinde in exponendis praedidijs,
ad bellum gerendum necessarijs, iuxta rerum,
& temporum statum valde prudens est; quan-
quam Cicero plus habet magnificentiae, & a-
laeritatis: ut (Concurritur vndique ad com-
mune incendium restringendum.) Veterani
quidem primi, Caesaris auctoritatem sequuti,
conatum Antonij repulerunt: post eiusdem
futorem Marcia legio fregit: Quarta affixit: &
cetera.

In obiurgationibus verō, & reprehensionibus,
longè dissimiles sunt: Demosthenes enim
vrausterioris ingenij, cuius gratia, vulgò An-
gas (serpētis nomen est) dicebatur: vbi que
fermè adhibet cauterium, promiscuè omnes
amarulenta quadam dicacitate, & sarcasms
sugillans, ut Philippica 1.

DEMOSTHENES.

Ἡ βούλησθε, εἰπέ μοι, περιόντες, ἀπὸ τῶν πον-
δάροδῶν, κατὰ τὴν ἀγορὰν λέγεταί τι κενόν;
γίνοιτο γὰρ τῶν χανόντων ἢ Μικηδῶν ἀνὴρ Α-
δελφῶν: ἢ καταπελεῶν, ἢ τῶν Ἑλλήνων δικαίων;
τίδῳ καὶ Φιλιπποῦ οὐ μὰ Διὸς ἀλλὰ θεῶν, τί δὲ
ὑμῶν διαφέρει, ἢ γὰρ ἀνδραγαθία, τὰ
χέω ὑμῶν ἕτερον Φιλιπποῦ ποιήσεται.

Num vultis, circumcuntes, alius alium in
foro percontari: age, dic mihi, nunquid affer-
tur nouit: quid magis nouum, quā vir Ma-
cedo subigens Athenienses, & Graeciae impe-
rans? Deinde alius dixit, mortuus est Philip-
pus. Alius: haud quidem, sed per Iouem agro-
tat. Quid ad vos: si quid illi humanitus acci-
derit, vos alium statim Philippum vestra so-
cordia facietis.

Ita

Gravi oratio Demosthenis in increpationibus, quam in suo elemento dominatur.

Ita increpat desides, & curiosos Athenienses, grauiter quidem, & magnifice: itaque mihi videtur in istis, quasi in elemento suo, dominari. Et eadem Philippica, num. 54. *Ωσπερ οὐ βαρβαροι πολεμιστιν, οὕτω πολεμειτε φιλιππων. & χρ' εκειων ο πληρης, αει τ' πληρης εχεται, & εἰ ἐτεροστε παλαιη τις, εκειτε εστιν αἱ χεῖρες. προ- εδιδεσθαι δ' η βαλειον εναπτον ουτε οιδεν ουτ' εδιδε.* Ut barbari pugiles dimicite solent, ita vos bellum geritis cum Philippo. Ex ijs enim is qui iustus est, ictui semper inheret, quod si eis alibi verberes, illd manus transferet: ictum autem depellere, & contra intueri, neque vult, neque scit.

Et Philip. 3. num. 3. aperte innuit, talem esse rerum statum, vt si quisque pro virili conaretur omnia dispendere, nihil omnino de peius fieri possit.

Ωσπερ εστιν, αἱ βαρβαροι μὴ εἰπῶν, ἀλλ' οὐδ' εἰ εἰς εἰς λεγειν ἀπαυτες εἰσοδοντες οἱ περιοντες, & χειροτονειν εμεῖς, & ἄνθρωποι οὐδ' αἱ μελ- λουτα πράγματ' εἴη, οὐδ' ἀν' ἡμῶν δύνανθαι χεῖρον ἢ τὸν ἰατεδύναται.

Hæc ad Demosthenis planè ingenium dicat, graui illa quidem, sed quæ non semper ita profunt: pauca enim ingenia sic tractari volunt, nisi sint seruilia. (Cicero aliam viam ingreditur) si enim personas honore, & reuerentia dignas obiurgando alloquatur, dici non potest, quàm honestè, & consideratè faciât, vbi præsertim emendare vult, & corrigere, non frangere. Admirabilis mihi videtur inter cæteras illa reprehensio, qua M. Antonium, & Dolabellam nondum desperatos obiurgat. Postquam enim Antonij præclara facta, diserta, & illustri oratione commemorauit, sic increpationem aggreditur.

C I C E R O.

Cic. Phil. Increpationis et honesta.

Vade igitur subito tanta mutatio? non possum adduci, vt suspicer te pecunia captum (tâgit rem acu, & causam morbi indicat, sed quâ prudenter) licet, quod cuique liber, loquatur, credere non est necesse, nihil enim vnquam in te sordidum) nihil humile cognoui, quanquã solent domestici deprauare nonnunquam, sed noui firmitatem tuam: Atque vtinam culpam, sic etiam suspicionem vitare potuisses, &c. quæ fusè prosequitur. Quid hæc oratione grauius, mitius, prudentius?

(Ad Dolabellam verò) Sed, per Deos im-

mortales, te enim intrens, Dolabella, qui es mihi charissimus, non possum de vtriusque vestrum errore reticere. Credo enim, vos homines nobiles magna quædam spectantes, non pecuniam, vt quidam nimis creduli suspicantur, quæ semper ab amplissimo quoque, clarissimoque contempta, non opes violentas, & P. Romano minimè ferendam potentiam: sed claritatem ciuium, & gloriam concupisse. Dicerem, Dolabella, qui rectè factorum fructus esset, nisi te præter cæteros paulisper expertum viderem. (&c. ô Suadam!)

At vero vbi vult, leuere aculeos reprehensionis distringit, vt in Q. Fulium Calenum, qui bellum aduersus Antonium dissuadebat: Philipp. 8. & 10. Animaduerte, vt pugnat, vt densè glomerat argumenta, vt hominem calefacit.

Quæ causa iustior belli gerendi, quàm feruitutis depulsio? nisi fortè hoc ad te non putas pertinere, quod te socium fore speras dominationis Antonij. In quo bis laboris: primum, quod tuas rationes communibus anteponis: deinde, quod quidquam stabile, aut iucundum in regno putas. Non, si tibi antea profuit, semper proderit. Quinetiam memini, de illo homine quæri solebas (Cæsarè intelligit) quid te facturum de bellua putas? Atqui ais, eum te esse, qui semper pacem optatis: semper omnes ciues volueris saluos: honesta ratio; sed ita, si bonos, & vtilis reip. ciues: sin eos, qui natura ciues sunt, voluntate hostes; saluos velis: quid tandem interest inter te, & illos? Et amplissimæ tibi fortunæ sunt; summus honoris gradus; filius, vt audio, & spero, natus ad laudem: cui Reipub. causa faueo, tum etiam tua. Quæro igitur, eum Brutine similem malis, an Antonij? ac permitto, vt de tribus Antonijs eligas, quem velis. Dij meliõra! inquis: cur igitur non ijs faues; quos laudas; quorum similem filium tuum esse vis?

Hæc habent suum absynthium: nec vehementiora sunt, quæ dicuntur à Demosthene Philippicæ; contra eos, qui bellum aduersus Philippum retardabant; cum eisdem nominat *ἀνδραπνεῖς μισθωτοῦς, ἂν οὐδ' ἀνῆδειν ἐνιοι ὡς οὐκ εἴτι τρεῦται, λέγειν κελύετε, & γελᾶτε ἀν- λαι λοιδόρηδᾶτι, & οὐχὶ τὸ πῶ δεινὸν χαίρετ' ἐν δεινόν, &c.* quæ ne stilla quidem aquæ dulcis leniuntur.

Increpationis et plena libertati.

Demosth. Philip. 3. n. 56.

N. N.

Nulla Ciceronis orationes melius cum Da-

Demosthenicis comparantur, quam Philippica, quibus à similitudine Demostheni nomen est inditum.
 b *Vterque vobis iuades ab enigmatis personis, à qua nefas tantum, & tanti populi vitare maiestatem.*
 c *Vterque hostem viscendū, non formidandū, grauitat ostendit; sed alacritas Cicero.*
 d *Vterq; in simili causa bellum iuades, & paribus rationibus; at Cicero magis est incensius.*
 e *Vterq; in exponendū ad bellum gerendū præsidijs valde prudens; sed Cicero magni scitior, & alacrior.*

ὁ μικρῶν δυνάτων ἢ παροξυνόντων, εἰς ὅσης ἢ καὶ δακρυόσσης ἐκείνης περιρρέουσας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκίτης, ἔσθη κατὰ τὴν νότον πολλὸς πλύγας. ἔω ἡ αὐτῆς οὐσα ὁ πότι καὶ ἔ, καὶ τὸ παράγμα. τὸ ἡ γυνὴ ἀνὰ πηλοῦσα πρὸς πηλοῦ πρὸς τὰ γένητα τῶν ἐξ Ἰσολέει, καὶ τῆς βασιλείας ἀναστῆσαι, καὶ εἰ μὴ ἐκεί. ἀπέλει, ἀπόλει, ἀν παροξυνέμεν καὶ γὰρ ἡ παροξυνία τὸ παραφοματὸ τῆς ἐξ ἑσθῆς. Deinde exclamat: Καὶ τιὰ ὅτα σκευδῶς ὁ ἀνδρῶν ὁδοῦσι, τοῖ μὴ τοῖς βλεπέεις ἡμᾶς; Diferta quidem ista criminis expositio.

Comparantur in genere iudiciali.

CAPVT LXV.

In forensibus causis magnum vterque tenuit imperium, magnum triumphantis eloquentiae reliquit monumentum. Est in ijs Demosthenes callidus, acer, vehemens. Cicero plus interdum habet redundantia, & excursionis: in omnibus alioqui sublimis, & magnificus, atque vbi pugnandum est, plenus spiritus, & alacritatis.

In accusando vterque velox, pugnax, animosus, sed in causis grauioribus eminet. Ciceronis ardor, quod facile comperiet, qui nonnulla ex Verrens cum oratione Demosthenis contra praeuaricationem Legatorum, pari ferme argumento, comparare voluerit.

Quale est illud de contumelia in duas puellas, cum vtriusque sollicitatur pudicitia; illius ab Aeschine, huius a libidinum Verrens praegustatore, idque in conuiuio.

Contumelia in duas puellas à Demostheno & Cicerone pari ferme stylo descripta: Orat. de falsa legati. in 354.

DEMOSTHENES.

Ἐπειδὴ ἤκον εἰς τὸ πίνειν, εἰτάγει τινὰ Ὀλίβιον γυναικῶν, ἐκπερὴν ἢ, ἐλευθέραν ἢ καὶ σάφρονά, ὡς τὸ τέλει. Ἐδῆλασε ταύτην, τὸ μὴ πρῶτον οὐδῶσι πνίψῃ τε καὶ ἴσθαι ἡνείκα ἔχον οὐτοῖς ἢ προσητὸ σφῆμα, καὶ διεβερέμανε, καὶ τακλίνουσα καί τι, καὶ ἄθεν ἐκίλευον ἀδημονούσης ἢ ἄνδρα, καὶ οὐτε ἐδελεῖσθαι οὐτὲ βπῖσα μῆνης, ἕβριν τὸ πρῶτα ἐφρασαν οὐτοῖ καὶ ὀφρῶν καὶ σάκ ἀνεκτόν ἐνοι τὶ δισίς ἐχθρῶν τὲ καὶ ἀλιτηρίαν Ὀλυμπίων ἀχμάλιων οὐσαν προφῶν, καὶ κάλη παῖδα, καὶ ἰμνῆτατις φερέτω, εἶπεν. ἔχον οἰκίτης ἐχων ῥυτιγρα, καὶ πεπωκότων, οἶμα,

Vt autem ad paucula ventum est, introducit is mulierem quandam Olynthiam, formosam quidem illam, sed ingenuam, & modestam: vt exitus declarauit. Eam primum bibere paulatim coegant. Vt autem res factis calere visa est, assidere, atque etiam canere iusserunt astuante muliere, vt quae neque veller, neque sciret, contumeliam id factum, minime ferendam, dicunt, vt captiua à Dijs inimicis, & nefarijs Olynthijs, delicias faceret. Age, voca seruum, inquit, & lorum aliquis afferat. Praesto est seruus, scuticam gestans, ipsi verò bene potis, & iracundis, iubentibus, mulieri ne quicquam lachrymantis direpta, & lacerata tunica crebras tergo plagas ingerit. Tum sui impos pra dolore, & timore mulier, subsiliens ad Iatroclis pedes prouoluit, mensamq; subuertit. Quod nisi is eam eripuisset, interfecta esset in illa ebrietatis insania, ita temulentia istius impuri crudelis est, sequitur deinde exclamatio: & cum talium sibi criminum conscius sit sceleratus ille, nos aspiciere audebit:

CICERO.

Charactere similia sunt, quae narrantur. 3. Verr. num. 63 de filia Philodami. Mature veniunt, discumbitur, fit sermo inter eos, & inuitatio, vt Graeco more biberetur, hospes hortatur, poseunt maioribus poculis, celebratur omnium sermone, iactantiaeque conuiuium. Postquam satis res Rubrio calere visa est: Quaso, inquit, Philodame, cur ad nos filiam tuam non introcari inbes, homo, & qui summa grauitate, & iam id aetatis, & patens esset, obstupuit hominis improbi dicto. Instare Rubrius: tum ille, vt aliquid responderet, negauit moris Graecorum, vt conuiuio virorum accumberent mulieres. Hic tum alius,